

Statens vegvesen
vegdirektoratet
firmapost@vegvesen.no

Vår ref
022-10

Deres ref

Dato
02.07.2010

Vedrørende varslet omgjøring av vedtak om onlinetilgang til motorvognregister

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for alle norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 750 norske redaktører fra alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Alle tre foreningene skal blant annet verne om ytringsfrihet og informasjonsfrihet.

Vi vil med dette kommentere Vegdirektoratets varsel om omgjøring av vedtak om online tilgang for mediebedrifter til motorvognregisteret. Som fellesorganisasjoner for mediene anser vi oss som "part" etter forvaltningslovens § 16, med tilhørende uttalerett.

Det fremgår av brevet at Vegdirektoratet vurderer omgjøring etter forvaltningsloven § 35(1) c, fordi onlinetilgang til mediebedriftene ansees å være i strid med gjeldende retningslinjer utarbeidet med hjemmel i personopplysningsloven.

I denne forbindelse vil vi vise til personopplysningsloven § 7;

"Forholdet til ytringsfriheten

For behandling av personopplysninger utelukkende for kunstneriske, litterære eller journalistiske, herunder opinionsdannende, formål gjelder bare bestemmelsene i §§ 13-15, § 26, §§ 36-41, jf. kapittel VIII."

Personopplysningsloven er altså ikke til hinder for at redaksjonene mottar persondata til journalistisk bruk.

Dessuten viser vi til samme lovs § 6 som fastslår at loven ikke begrenser innsynsrett etter offentleglova. Retningslinjer som begrenser innsyn etter offentleglova vil følgelig være ugyldige.

Ut i fra dette må vi anta at Vegvesenet mener onlinetilgangen i seg selv strider mot personopplysningsloven, og at dette er en rettighet vi ikke har krav på etter offentleglova.

Vi mener omgjøringen bygger på feil lovforståelse og at onlinetilgang ikke er i strid med personopplysningsloven. Derimot mener vi at omgjøringen strider mot klare føringer som ligger i offentleglova og det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet. Dette bygger vi på følgende:

Forholdet til personopplysningsloven:

Opplysningene man får er ikke sensitiv etter personopplysningsloven § 9. Derimot er opplysningene nødvendig for å utføre oppgaver av allmenn interesse, nemlig journalistikk, noe som er i tråd med personopplysningsloven § 8 bokstav d.

Vegdirektoratet har videre opplyst at ordningen med SMS-tjeneste som oppgir navn på eieren av et registrert kjøretøy, vil bestå. Vi kan ikke se at opplysninger man får gjennom onlinetilgang til motorvognregisteret skal kunne gi grunnlag for en strengere regeltolkning enn den som tillater SMS-ordningen. Tvert imot vil opplysninger i motorvognregisteret bidra til viktig informasjon/dokumentasjon i undersøkende journalistisk virksomhet.

I denne sammenheng er det også relevant å vise til at Folkeregisteret legger til grunn at undersøkende journalistikk oppfylder kravet om "begrunnet behov" for innsyn, slik at blant annet personnummer opplyses til journalister når formålet er undersøkende journalistisk arbeid. Videre har journalister begrenset tilgang til deres online-register. Dersom Vegdirektoratet i fremtiden nekter mediene tilgang til onlineregisteret, vil man altså innføre en strengere praksis og tolkning av personopplysningsloven enn Folkeregisteret.

Vi vil også understreke at dersom opplysninger innhentet fra onlineregisteret brukes til annet enn journalistikk, vil dette være i strid med de presseetiske prinsippene. Vegdirektoratet har heller ikke opplyst at ordningen på noen som helst måte har blitt misbrukt den tiden mediene har hatt tilgang. Vi kan derfor ikke se at det foreligger gode grunner for å innføre en strengere praksis enn det loven krever.

Forholdet til Offentleglova:

I Offentleglova, som trådte i kraft 1.1.2009, ligger det klare føringer om at forvaltningen skal utnytte de muligheter den teknologiske utvikling gir til større åpenhet, jf. følgende fra komiteens behandling av loven, Innst. O. nr. 41 (2005-2006), der et flertall bestående av medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, uttaler:

"Flertallet mener at de muligheter den teknologiske utviklingen her gir til større åpenhet bør utnyttes."

Det er videre ingen tvil om at Personopplysningsloven ikke er til hinder for elektronisk offentliggjøring, jf. Offentleglova § 10, siste ledd: *"Organ som er omfatta av lova her, kan gjere dokument allment tilgjengelege på Internett, med unntak for opplysningar som er underlagde teieplikt i lov eller i medhald av lov."*

Det er sagt eksplisitt i Innst. O. nr. 41 (2005-2006) at denne bestemmelsen er tatt inn for å presisere nettopp dette.

På denne bakgrunn finner vi det svært betenkelig at Vegdirektoratet velger å gå *motsatt vei* enn det regjeringen har lovet, og tvert imot *lar være* å bruke den muligheten til mer åpenhet som onlinetilgangen til motorvognregisteret gir.

Foruten lovens klare føringer, har vi en bestemmelse i offentleglova som kan sammenliknes med onlinetilgang. Etter offentleglova § 9 kan alle kreve innsyn i *"ei samanstilling av opplysningar som er elektronisk lagra i databasane til organet dersom samanstillinga kan gjerast med enkle framgangsmåtar."* Det vil si at ethvert offentlig organ har plikt til å etablere et nytt dokument dersom det er nødvendig for å etterkomme et innsynskrav, såfremt dokumentet kan etableres ved å lage en sammenstilling av opplysninger som finnes elektronisk lagret i databasene til organet, og denne sammenstillingen kan lages ved enkle fremgangsmåter.

Etter vårt syn faller motorvognregisteret direkte inn under denne bestemmelsen. Det vil si at man har krav på innsyn i dette registeret dersom man ber om det. I realiteten vil man da kunne få tilgang til de samme opplysningene, bare på et senere tidspunkt. Å stoppe onlinetilgangen og i stedet legge opp til en ordning der man jevnlig må kreve innsyn etter § 9, vil derfor være langt mer arbeidskrevende både for Vegdirektoratet og de som søker informasjon. Dette er igjen i strid med de føringer som er gitt om å styrke tilgangen til informasjon gjennom bruk av tekniske hjelpemidler.

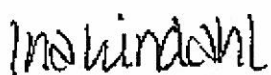
På bakgrunn av dette mener vi altså det ikke er grunnlag for Vegdirektoratets varslede omgjøring, og ber om at denne ikke iverksettes.

Med hilsen

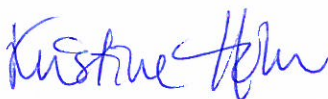
Norsk Journalistlag

Norsk Presseforbund

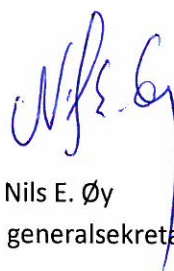
Norsk Redaktørforening

Ina Lindahl
advokat

Kristine Holm
juridisk rådgiver

Nils E. Øy
generalsekretær

Kopi:

Justisdepartementet ved lovavdelingen
Diverse medier